

BERSOLARIAK ONDARRABIAN.

Manterola jauna: Aspaldi ez da izan, nere adizkide maitea, Ondarrabian, aurtan bezelako pestarik, batezere euskal-izkuntz, bere lege ta oitura zar eta ondasunai dagokien gauzaen gañean; bada Ayuntamentu edo Batzarre argidotarrak, ezaguturik zeñen on dan antziñako jostaera egogiak berriztea, gaurko denbora naasi oetan, ekar erazi ditu bi bersolari obeenetakoak, deritzazkien punturik egokienaen gañean kantatutzeko kale nagusian.

Atzo goizean etorri ziran Udarregi eta *Gorria*, pozez beterik, gusto eman naiean, eta aurkeztu zitazkion Alkate jaunari, diosala egitera eta galdetzeraz zer punturen gañean, non eta nola nai zuen neurtutzea beren indarrak. Eranzun zien, ongiatorria egiñaz, arratsaldeko iruretan izango zala jostaera ori eta orduan esango zitzaizela zeren gañean mintzatu bear zuten. Bereala zabaldu zan uri chit Noble, Leial, Suspar eta beti Piel onetan berri au, eta baserririk urrutienetatik bildu zan alako moduan jendea ezik kale ta eche guziak bete ziran berealase.

Biek leio banatan aurrez aur, asi ziran eskerrak emanaz Batzarre, ka-bildu eta jende guziari, eta aditzera eman zuten bazekitela Uri onek daukazkiela bere eskutarmak galanki apainduak, izandu zituelako lengo denboretan asko ume erne eta azkarrak, ala ichasoz nola idorrez, zekizkitenak bere bizia ematen erlijio eta libertadeen onean, eta aurre-
ra ere, beren ustean, izango dutela ondorengoak aen antza perillean arkituko balirake. Itz-bide onetan aspertu etzediñ jendea, Udarregik esan zion bere lagunari, koplá eder baten bidez, mintzatu bear zirala euskal-erriari dagokion jolasgairen gañean, eta orretarako iruditzen zitzaizela punturik egokiena *Gurutzea* eta *Arbola*.

Ez nezake ezan iñolaere emengo jendearen otsarea, chaloak eta irrin-tziak aipamen au aditzean bersolari aiñ egoki eta aion gordiñ aren aotik. Abian eranzun zion *Gorriak*, batere zorrik etzion beste berso batekin, eta istante onetatik bukaeraraño etzan aspertu jendea chaloka, bibaka eta ojuka, aliketa azkeneko bersoarekin aditzera eman arte illunabarrean egingo zutela beste ekiñaldi bat, ikusirik aiñ atsegiñ aundiarekin izandu zirala adituak beren itzalkarrak.

Ordu bat iraun zuen lendabiziko zall onek, eta denbora onetan bota zituzten, gelditu gabe eta supituan, 55.na berso, bakoitza zortzi oñeko. Baña jzer zorrotzak eta adigarriak euskal-erriren gañeko jolasgaiari

dagokien berso aek! Ezin liteke esan zeñen arrigarria dan bersolari oen modua, aditzallearen biotzera sarrerazteko beren pensamentua! Pozez, eta kontentuz zabaldu ziran bi milla baña geiago persona berriró bildutzeko eta aditzeko illuntzean, isilltasun aundienarekin, lenagoko eran.

Zazpitan asi ziran berriz, eta zortzirek bitartean bota zituzten, bien artean, 121 berso, neurri banaitan batzuek, zeñ baño zeñ obeagoak. Aldi onetan asi ziran siñalatuaz uri onek izan zituen umerik argienak: eta batezere 1638 garrengo urtean izan zuen cherkoan geiena agertu ziradenak. Gero mintzatu ziran Ama Birjiña Guadalupekoari euskaldunak, eta batezere arrantzaleak, dioten naitasunaren gañean; eta azkenean, gañ gañeko bersoakin, aditzera eman zuten zenbat konbeni dan euskaldun guzior alkartasuna, nai badituğu irichi gaur ditugun baño egun obeak.

Lanbide onen gañetik bota zituzten bersoak ere izandu ziran atsegin aundiarekin adituak; bada zioten «zuri-belzkeriak alde bat utsirik *bata-suna* egin bear genduela, nai badituğu irabazkidatu len galduak.» Itz-bide onegañean kantatzen ari zirala, isil-aldi chiki batean esan zituen baserritar batek ondorengo itz oek. «Ez da egun asko Ondarrabiarrak eman dutela ejenplo ori, eta atsegin izango genduke baldin beste erriak ere orrela egingo baluteke.» Bukaera eman zioten itz-jostallu gañ gañekoakin, opatzen ziotelarik Ondarrabiari zoriontasunik aundienak, eskatuaz jaunari osasuna datorren urtean ere berriz etortzeko.

Baldin jostaera oek, *Euskal-erriaren zurendari jauna*, zabalduko balirake Probintzi guzian, zenbatek uste baña lenago egingo litzake gure *batasuna*, zeren gure baserritarrari sekula etsaizka aztutzen aoz ao ikasten dituen jolasbideak.

Barka egidazu atrebentzi au, eta agindu zure adizkide ta serbitzariari.

C. DE OTAEGUI.

Ondarrabian Buruillaren II ^{garrean} 1880 ^{garren} urtean.
